

STORTINGET

Innst. 252 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:135 S (2024–2025)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Emilie Mehl og Heidi Greni om å gjeninnføre lønnstak for ledere i staten på 2 mill. kroner

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre lønnstak for ledere i staten på 2 mill. kroner, og lønnsfrys for nåværende ledere med lønninger over dette nivået.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne Oldernes Tung har uttalt seg til forslaget i brev av 9. april 2025. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til å gi skriftlig høringsinnspill i saken. Det har ikke kommet inn høringssvar. Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, lederen Sverre Myrli, Siri Gåsemyr Staalesen og Terje Sørvik, fra Høyre, Mudassar Kapur og Anne Kristine Linnestad, fra Senterpartiet, Maren Grøthe og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Bjørnar Laabak, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til Representantforslag 135 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Emilie Mehl og Heidi Greni om å gjeninnføre lønnstak for ledere i staten på 2 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at statsråd Karianne Oldernes Tung i sitt brev av 9. april 2025 skriver at hun er opptatt av at de statlige toppledernes lønnsutvikling ikke skal føre til økte forskjeller, og at statens ledere ikke skal være lønnsledende. Flertallet er enig i at det bør vises moderasjon i lønnsutviklingen blant høytlønnede ledere i staten, og at staten ikke skal være lønnsledende.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet, mener at ledere i staten ikke skal være lønnsledende. Videre mener dette flertallet at det like fullt er et viktig poeng at arbeidsvilkårene for ledere i staten skal være konkurransedyktige for å kunne tiltrekke seg viktig kompetanse. Statens ledere forvalter et stort ansvar

på vegne av fellesskapet, og det er derfor avgjørende å kunne rekruttere gode ledere. Dette flertallet viser til at taket for lederlønn i staten har stått stille på 2 mill. kroner i ti år. I løpet av samme periode har det vært en kostnadsvekst på over 30 pst. Lederlønnstaket i staten er nå justert med en økning på 5,2 pst. i tråd med rammen for frontfaget i 2024. Dette flertallet viser til at denne justeringen gjelder statens lederlønnssystem, og at ordningen omfatter omtrent 230 personer.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil ha et samfunn med små geografiske og sosiale forskjeller. Senterpartiet har i regjering fått gjennomslag for flere grep som kan ha bidratt til mindre forskjeller, ikke minst lavere skatter og avgifter for folk med vanlige eller lave inntekter. Selv om Norge fortsatt er blant landene med minst skjevhet i lønnsfordelingen, har forskjellen mellom høye og lave lønninger vært økende i Norge, mens den for flere av de andre landene i Europa var minkende i perioden fra 2005 til 2021 ifølge SSB.

Disse medlemmer viser til at da Senterpartiet var i regjering, så var det i praksis et lønnstak på 2 mill. kroner i staten, og at Arbeiderpartiet fjernet dette da Senterpartiet gikk ut av regjeringen. Disse medlemmer har ikke sett noen avgjørende grunn til å heve dette taket. Når lønnstaket for toppledere har ligget fast, har det gjort at lønnsforskjellene i staten gradvis har blitt mindre de siste årene. Nå som topplederlønnene øker, øker også avstanden mellom de som er ledere i staten, og de som utfører den daglige jobben. Disse medlemmer vil ha et arbeidsliv med lav lønnsspredning og mener at offentlige ledere ikke skal ligge langt over gjennomsnittslønnen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre lønnstak for ledere i staten på 2 mill. kroner og lønnsfrys for nåværende ledere med lønninger over dette nivået.»

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Rødt meiner det er viktig for tiliten i det norske samfunnet at lønsforskjellane ikkje får vekse seg større. Desse medlemene viser til at prosentvise tillegg vil auke forskjellane i kroner og øre meir dess større inntekt ein har i utgangspunktet. Eit 5,2 pst. lønstillegg for ein med 2 mill. kroner i inntekt vil gi heile 104 000 kroner i lønstillegg, medan same prosenten vil gi berre 26 000 kroner i tillegg til ein person med 500 000 kroner i inntekt, altså fire gonger så mykje i kroner og øre.

Medlemen i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis Representantforslag 238 S (2024–2025) om opprettelse av

en lederlønnskommisjon, som ligg til handsaming i Stortinget. Der foreslår Sosialistisk Venstreparti å opprette ein leiarlønnskommisjon som skal sjå på kvifor lønsutviklinga på toppnivå har fått fortsette trass i tidlegare vedtekne retningslinjer for moderasjon. Sosialistisk Venstreparti foreslår lønsfrys for høgtlønnte statlege leiarar inntil kommisjonen har avslutta arbeidet sitt.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts merknader og forslag i Innst. 156 S (2021–2022), der samme problematikk ble tatt opp. Dette medlem viser til at Rødt sin politikk alltid har vært at ledere i staten skal vise lønnsmoderasjon. Som et resultat av den negative utviklinga i motsatt retning mener dette medlem at det nå er på tide å redusere de skyhøye lederlønningene i staten. Dette medlem viser til Rødts merknader i Innst. 156 S (2021–2022).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at ledere i offentlig sektor er de lønnstakerne i Norge som har hatt aller sterkest lønnsvekst i perioden 1997–2020. Disse medlemmer viser til konklusjonene i Jørgen Tveit Sandbergs mastergradsoppgave på Økonomisk institutt ved Universitetet i Oslo (UiO) i 2020, som tar for seg lønsutviklingen til over 40 000 ledere i offentlig sektor. Lønnsveksten til ledere i offentlig sektor generelt var i disse årene på 64 pst. Til sammenligning har øvrige ansatte i offentlig sektor hatt en lønnsvekst på 53 pst. i samme tidsperiode. Disse medlemmer mener det er på høy tid å snu denne utviklinga.

Komiteens medlem fra Rødt er av den oppfatning at kutt i lederlønningene i staten vil være et effektivt tiltak for å jevne ut lønnsforskjellene mellom de som tjener mest, og de som tjener minst i staten, men det vil også bidra til å sende ut et viktig signal til allmennheten om at man tar et oppgjør med en lønnsutvikling som har kommet ut av kontroll. Dette medlem støtter derfor forslagsstillerne i at det er behov for et lønnstak, men det er ikke tilstrekkelig med et lønnstak på 2 mill. kroner. Dette medlem mener at det trengs flere grep for å kutte lederlønningene i stat, kommuner og offentlige eide selskaper. Dette medlem mener at Norge ikke er tjent med at ledere i offentlig sektor skal utvikle seg til en egen lønnsadel, og at lederlønningene skal være med på å forsterke de økonomiske forskjellene mellom folk.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at bruken av variabel lønn og bonusordninger begrenses.»

«Stortinget ber regjeringen ha som mål å redusere i samlet lønn og godtgjørelser blant de som er på statens lederlønnssystem (SLS).»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre lønnstak for ledere i staten på 2 mill. kroner og lønnsfrys for nåværende ledere med lønninger over dette nivået.

Forslag fra Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sikre at bruken av variabel lønn og bonusordninger begrenses.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen ha som mål å redusere i samlet lønn og godtgjørelser blant de som er på statens lederlønnssystem (SLS).

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:135 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Emilie Mehl og Heidi Greni om å gjeninnføre lønnstak for ledere i staten på 2 mill. kroner – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 6. mai 2025

Sverre Myrli

leder

Tobias Drevland Lund

ordfører

Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen

Deres ref

Vår ref

Dato

25/1118-2

9. april 2025

Representantforslag om å gjeninnføre lønnstak for ledere i staten på 2 mill. kroner

Jeg viser til brev fra leder av Kommunal og forvaltningskomiteen Sverre Myrli, som ble sendt den 26. mars, vedrørende representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Emilie Mehl og Heidi Greni om å gjeninnføre lønnstak for ledere i staten på 2 mill. kroner.

Jeg er som digitaliserings- og forvaltningsminister ansvarlig for den sektorovergripende arbeidsgiverpolitikken i staten, herunder retningslinjene for statens lederlønnssystem (SLS). Det er her det omtalte lønnstaket er regulert.

Jeg opptatt av at de statlige toppledernes lønnsutvikling ikke skal føre til økte forskjeller eller at statens ledere heller ikke skal være lønnsledende. Samtidig er jeg opptatt av at lønns- og arbeidsvilkårene for lederne i staten skal være konkurransedyktige, og at også ledere i staten skal ha mulighet for lønnsutvikling.

Øverste lønn i retningslinjene for statens lederlønnssystem har vært på to millioner kroner siden 2015. Siden den gang har kostnadsveksten vært på over 30 prosent. Verdien av taket er altså over 30 prosent lavere nå, enn hva det var for ti år siden.

Ved at vi tidligere ikke har justert lønnstaket, har lønnen til flere av de aller høyest lønte lederne på dette systemet stått stille i flere år. Det at vi lenge ikke justerte taket, har vært riktig fordi dette har bidratt til en rettferdig fordeling, men jeg mener at det nå var rimelig at også disse lederne skulle kunne få en lønnsutvikling.

Jeg støtter derfor ikke forslaget fra representantene Trygve Slagsvold Vedum, Emilie Mehl og Heidi Greni.

Jeg vil for øvrig påpeke at det også er statlige ledere med en lønn over to millioner som ikke er på Statens lederlønnssystem, i virksomheter underlagt Stortinget. Disse hverken har eller vil være omfattet av lønnstaket i statens lederlønnssystem.

Ledere på SLS er virksomhetsledere og andre toppledere i statlige virksomheter som Forsvaret, Nav, Politiet, tilsyn, direktorater og departementene. Det er omtrent 230 personer på SLS og gjennomsnittslønnen for disse var 1 687 858 kroner per 31. desember 2024. Ordningen med Statens lederlønnssystem bygger på en avtale mellom de sentrale parter i staten fra 1991 om at enkelte statlige stillinger ikke lenger skulle være en del av hovedtariffavtalen i staten, men få sin lønn administrativt fastsatt.

Med hilsen

Karianne Oldernes Tung

